

Conselleria de Turisme, Cultura i Esport

DECRET 161/2012, de 19 d'octubre, del Consell, pel qual es declara Bé d'Interès Cultural, amb la categoria de Zona Arqueològica, el Jaciment Arqueològic La Solana de las Pilillas, en el terme municipal de Requena. [2012/9678]

PREÀMBUL

L'article 49.1.5a de l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana estableix la competència exclusiva de la Generalitat en matèria de patrimoni històric, artístic, monumental, arquitectònic, arqueològic i científic, sense perjudici del que disposa el número 28 de l'apartat 1 de l'article 149 de la Constitució Espanyola. L'article 26.2 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, de la Generalitat, del Patrimoni Cultural Valencià, disposa que la declaració d'un Bé d'Interès Cultural es farà mitjançant un decret del Consell, a proposta de la conselleria competent en matèria de cultura. Tot això sense perjudici de les competències que l'article 6 de la Llei 16/1985, de 25 de juny, del Patrimoni Històric Espanyol, reserva a l'Administració General de l'Estat.

Mitjançant la Resolució de 25 de novembre de 2011, de la Conselleria de Turisme, Cultura i Esport, es va resoldre incoar l'expedient per a la declaració de Bé d'Interès Cultural, amb la categoria de Zona Arqueològica, a favor del Jaciment Arqueològic La Solana de las Pilillas, en el terme municipal de Requena, amb l'establiment de l'entorn de protecció, l'articulació de la normativa protectora corresponent i el sotmetiment de l'expedient incoat al tràmit d'informació pública.

Mitjançant la Resolució de 10 de gener de 2012, de la Conselleria de Turisme, Cultura i Esport, es van corregir els errors materials detectats en la publicació de l'anterior resolució incoadora.

S'han complert tots els tràmits preceptius legalment d'acord amb les disposicions vigents.

Consten en l'expedient els informes favorables a la declaració de Bé d'Interès Cultural de la Reial Acadèmia de Belles Arts de Sant Carles de València, del Consell Valencià de Cultura i de la Universitat de València-Estudi General, exigits per l'article 27.5 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, de la Generalitat, del Patrimoni Cultural Valencià.

Així mateix, s'han demanat a les conselleries afectades els informes exigits per l'article 43 de la Llei del Consell, i estes no han formulat cap objecció.

En virtut del que s'ha exposat, i d'acord amb el que estableix la normativa referenciada, a proposta de la consellera de Turisme, Cultura i Esport i amb la deliberació prèvia del Consell, en la reunió del dia 19 d'octubre de 2012,

DECRETE

CAPÍTOL I *Objecte*

Article 1. Objecte

El present decret té com a objecte declarar Bé d'Interès Cultural (BIC), amb la categoria de Zona Arqueològica, el Jaciment Arqueològic La Solana de las Pilillas, en el terme municipal de Requena, descriure'l i també les seues parts integrants o consubstancials, determinar els valors que justifiquen la declaració, establir la normativa de protecció del jaciment declarat i el seu entorn, així com delimitar este últim literalment i gràficament.

CAPÍTOL II

Normativa de protecció de la zona arqueològica i el seu entorn

Article 2. Règim d'intervenció en la Zona Arqueològica

El Jaciment Arqueològic La Solana de las Pilillas, en el terme municipal de Requena, és un Bé d'Interès Cultural, amb la categoria de Zona Arqueològica, i es regirà per allò que s'ha disposat en la secció segona del capítol III del títol II de la Llei 4/1998, d'11 de juny, de la Generalitat, del Patrimoni Cultural Valencià, per als Béns Immobles d'Interès

Conselleria de Turismo, Cultura y Deporte

DECRETO 161/2012, de 19 de octubre, del Consell, por el que se declara Bien de Interés Cultural, con la categoría de Zona Arqueológica, el Yacimiento Arqueológico La Solana de las Pilillas, en el término municipal de Requena. [2012/9678]

PREÀMBULO

El artículo 49.1.5ª del Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana establece la competencia exclusiva de la Generalitat en materia de patrimonio histórico, artístico, monumental, arquitectónico, arqueológico y científico, sin perjuicio de lo que dispone el número 28 del apartado 1 del artículo 149 de la Constitución Española. El artículo 26.2 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, de la Generalitat, del Patrimonio Cultural Valenciano, dispone que la declaración de un Bien de Interés Cultural se hará mediante decreto del Consell, a propuesta de la conselleria competente en materia de cultura. Todo ello sin perjuicio de las competencias que el artículo 6 de la Ley 16/1985, de 25 de junio, del Patrimonio Histórico Español, reserva a la Administración General del Estado.

Mediante Resolución de 25 de noviembre de 2011, de la Conselleria de Turismo, Cultura y Deporte, se resolvió incoar el expediente para la declaración de Bien de Interés Cultural, con la categoría de Zona Arqueológica, a favor del Yacimiento Arqueológico La Solana de las Pilillas, en el término municipal de Requena, estableciéndose el entorno de protección del mismo, articulándose la correspondiente normativa protectora y sometiéndose el expediente incoado al trámite de información pública.

Mediante Resolución de 10 de enero de 2012, de la Conselleria de Turismo, Cultura y Deporte, se corrigieron los errores materiales detectados en la publicación de la anterior resolución incoadora.

Se han cumplido todos los trámites legalmente preceptivos de acuerdo con las disposiciones vigentes.

Constan en el expediente los informes favorables a la declaración de Bien de Interés Cultural de la Real Academia de Bellas Artes de San Carlos de Valencia, del Consell Valencià de Cultura y de la Universitat de València-Estudi General, exigidos por el artículo 27.5 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, de la Generalitat, del Patrimonio Cultural Valenciano.

Asimismo, se han recabado de las consellerias afectadas los informes exigidos por el artículo 43 de la Ley del Consell, no habiéndose formulado por las mismas objeción alguna.

En virtud de lo expuesto, y de acuerdo con lo establecido en la normativa referenciada, a propuesta de la consellera de Turismo, Cultura y Deporte y previa deliberación del Consell, en la reunión del día 19 de octubre de 2012,

DECRETO

CAPÍTULO I *Objeto*

Artículo 1. Objeto

El presente decreto tiene por objeto declarar Bien de Interés Cultural (BIC), con la categoría de Zona Arqueológica, el Yacimiento Arqueológico La Solana de las Pilillas, en el término municipal de Requena, describir el mismo y sus partes integrantes o consubstanciales, determinar los valores que justifiquen su declaración, establecer la normativa de protección del yacimiento declarado y su entorno, así como delimitar este último literal y gráficamente.

CAPÍTULO II

Normativa de protección de la zona arqueológica y su entorno

Artículo 2. Régimen de intervención en la Zona Arqueológica

El Yacimiento Arqueológico La Solana de las Pilillas, en el término municipal de Requena, es un Bien de Interés Cultural, con la categoría de Zona Arqueológica, y se regirá por lo dispuesto en la sección segunda del capítulo III del título II de la Ley 4/1998, de 11 de junio, de la Generalitat, del Patrimonio Cultural Valenciano, para los Bienes

Cultural, així com pel Pla Especial o un altre instrument d'ordenació que s'aprove si és el cas.

Article 3. Usos permesos en la Zona Arqueològica i el seu entorn

Els usos permesos seran tots aquells històricament associats al lloc: agropecuaris i forestals, a més dels que siguen compatibles amb la investigació, la posada en valor i el gaudi del bé i contribuïsquen a la consecució dels esmentats fins. L'autorització particularitzada d'ús es regirà pel que disposa l'article 18 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, de la Generalitat, del Patrimoni Cultural Valencià.

Article 4. Règim d'intervencions en l'entorn

Fins que no s'aprove el Pla Especial de Protecció, qualsevol actuació que pretenga realitzar-se en l'entorn de protecció de la Zona Arqueològica, requerirà l'autorització prèvia de la conselleria competent en matèria de cultura. Esta autorització s'emetrà aplicant els criteris d'este decret i, en defecte seu, els criteris d'aplicació directa establits en els articles 38 i 39 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, de la Generalitat, del Patrimoni Cultural Valencià.

La proposta d'intervenció haurà de definir el seu abast i anar acompanyada per la documentació tècnica oportuna. També haurà d'especificar la ubicació parcel·l·lària, així com adjuntar les fotografies que permeten constatar la situació actual i la seua transcendència patrimonial.

Article 5. Preservació del paisatge arqueològic

A fi de preservar el paisatge històric de la Zona Arqueològica i la integritat dels jaciments arqueològics no s'autoritzarà cap edificació per a cap ús, sense perjudi del que concretament disposa l'article 6 d'esta normativa, i queden prohibits els moviments de terres i excavacions d'incidència paisatgística.

A fi de preservar el paisatge de l'entorn es prohibeixen les senyalitzacions de tipus publicitari, l'emmagatzematge a l'aire lliure de materials i l'abocament de residus.

Es prohibeix la tala d'arbres sense autorització expressa de l'organisme competent en matèria de medi ambient, sense perjudi de la que també haurà d'atorgar amb caràcter preceptiu l'organisme competent en matèria de cultura. En l'àmbit considerat s'haurà de fomentar la repoblació forestal amb varietats autòctones pròpies de l'ecosistema protegit.

En els espais d'ús agrícola haurà de mantindre's el parcel·lari existent amb els seus elements annexos com parets de pedra seca, camins i cases de labor, així com el cultiu de la vinya preferentment amb el sistema tradicional de vas.

Article 6. Règim de les edificacions en l'àmbit del jaciment declarat i el seu entorn

Els immobles ja existents en la Zona Arqueològica i el seu entorn, pel seu alt valor testimonial i les seues particulars tipologies relacionades amb l'explotació tradicional del medi, no podran amb caràcter general, i excepte autorització expressa de la conselleria competent en matèria de cultura, ser demolits, restaurant el seu caràcter originari.

Totes les intervencions sobre els immobles existents en l'entorn han de complir les cauteles arqueològiques estipulades en l'article 62 de la Llei 4/1998, d'11 de juny, de la Generalitat, del Patrimoni Cultural Valencià. En qualsevol cas les actuacions arqueològiques hauran de ser autoritzades per la conselleria competent en matèria de cultura, d'acord amb l'article 60 de la mateixa llei.

Les edificacions autoritzables en l'àmbit protegit seran aquelles de caràcter auxiliar de les labors agrícoles o d'usos compatibles amb la posada en valor de la Zona Arqueològica, i serà prioritària la rehabilitació dels edificis existents per a estos usos.

Article 7. Trànsit rodat de vehicles de motor en l'àmbit declarat i el seu entorn

Es prohibeix l'accés amb vehicles motoritzats a zones o vials inclosos en l'entorn que en l'actualitat no es troben asfaltats, amb l'excepció dels vehicles d'ús agrícola, ramader, forestal i patrimonial.

Inmuebles de Interés Cultural, así como por el Plan Especial u otro instrumento de ordenación que en su caso se apruebe.

Artículo 3. Usos permitidos en la Zona Arqueológica y su entorno

Los usos permitidos serán todos aquellos históricamente asociados al lugar: agropecuarios y forestales, además de los que sean compatibles con la investigación, la puesta en valor y el disfrute del Bien y contribuirán a la consecución de dichos fines. La autorización particularizada de uso se regirá por lo dispuesto por el artículo 18 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, de la Generalitat, del Patrimonio Cultural Valenciano.

Artículo 4. Régimen de intervenciones en el entorno

En tanto no se apruebe el Plan Especial de Protección, cualquier actuación que pretenda realizarse en el entorno de protección de la Zona Arqueológica, requerirá la previa autorización de la conselleria competente en materia de cultura. Esta autorización se emitirá aplicando los criterios de este decreto y, en su defecto, los criterios de aplicación directa establecidos en los artículos 38 y 39 de la Ley 4/1998, de 11 de junio, de la Generalitat, del Patrimonio Cultural Valenciano.

La propuesta de intervención deberá definir su alcance e ir acompañada de la documentación técnica oportuna. También deberá especificar la ubicación parcelaria, así como adjuntar las fotografías que permitan constatar la situación actual y su trascendencia patrimonial.

Artículo 5. Preservación del paisaje arqueológico

A fin de preservar el paisaje histórico de la Zona Arqueológica y la integridad de los yacimientos arqueológicos, no se autorizará edificación alguna para cualquier uso, sin perjuicio de lo que concretamente dispone el artículo 6 de esta normativa, quedando prohibidos los movimientos de tierras y excavaciones de incidencia paisajística.

A fin de preservar el paisaje del entorno se prohíben las señalizaciones de tipo publicitario, el almacenaje al aire libre de materiales y el vertido de residuos.

Se prohíbe la tala de árboles sin autorización expresa del organismo competente en materia de medio ambiente, sin perjuicio de la que también habrá de otorgar con carácter preceptivo el organismo competente en materia de cultura. En el ámbito considerado se deberá fomentar la repoblación forestal con variedades autóctonas propias del ecosistema protegido.

En los espacios de uso agrícola deberá mantenerse el parcelario existente con sus elementos anexos como hormas, caminos y casas de labor, así como el cultivo de la vid preferentemente con el sistema tradicional de vaso.

Artículo 6. Régimen de las edificaciones en el ámbito del yacimiento declarado y su entorno

Los inmuebles ya existentes en la Zona Arqueológica y su entorno, por su alto valor testimonial y sus particulares tipologías relacionadas con la explotación tradicional del medio, no podrán con carácter general, y salvo autorización expresa de la Conselleria competente en materia de cultura, ser demolidos, restaurando su carácter originario.

Todas las intervenciones sobre los inmuebles existentes en el entorno deben contemplar las cauteles arqueológicas previstas en el artículo 62 de la Ley 4/1998, de la Generalitat, de 11 de junio, del Patrimonio Cultural Valenciano. En cualquier caso las actuaciones arqueológicas deberán ser autorizadas por la Conselleria competente en materia de cultura, de acuerdo con el artículo 60 de la misma ley.

Las edificaciones autorizables en el ámbito protegido serán aquellas de carácter auxiliar de las labores agrícolas o de usos compatibles con la puesta en valor de la Zona Arqueológica, siendo, en su caso, prioritaria la rehabilitación de los edificios existentes para estos usos.

Artículo 7. Tránsito rodado de vehículos de motor en el ámbito declarado y su entorno

Se prohíbe el acceso con vehículos motorizados a zonas o viales incluidos en el entorno que en la actualidad no se encuentren asfaltados, con la excepción de los vehículos de uso agrícola, ganadero, forestal y patrimonial.

CAPÍTOL III

Delimitació de l'entorn de protecció del bé

Article 8. Delimitació de l'entorn de protecció del bé

L'entorn de protecció del Bé d'Interés Cultural queda definit, tant literalment com gràficament, en els annexos adjunts (I, II i III) que formen part del present decret. La documentació complementària es troba en l'expedient corresponent.

DISPOSICIÓ ADDICIONAL

Única. Inscripció en l'Inventari General del Patrimoni Cultural Valencià i en el Registre General de Béns d'Interés Cultural

La present declaració s'inscriurà en la secció primera de l'Inventari General del Patrimoni Cultural Valencià i en el Registre General de Béns d'Interés Cultural, dependent de l'Administració de l'Estat perquè hi conste.

DISPOSICIÓ FINAL

Única. Entrada en vigor

El present decret es publicarà en el *Boletín Oficial del Estado* i entrarà en vigor l'endemà de la seua publicació en el *Diari Oficial de la Comunitat Valenciana*.

València, 19 d'octubre de 2012

El president de la Generalitat,
ALBERTO FABRA PART

La consellera de Turisme, Cultura i Esport,
LOLA JOHNSON SASTRE

ANNEX I

DELIMITACIÓ LITERAL DE LA ZONA ARQUEOLÒGICA DEL JACIMENT ARQUEOLÒGIC LA SOLANA DE LAS PILILLAS, DESCRIPCIÓ DE LES SEUES PARTS INTEGRANTS O CONSUSTANCIALS I VALORS PATRIMONIALS EXCEPCIONALS QUE JUSTIFIQUEN LA DECLARACIÓ DEL JACIMENT ARQUEOLÒGIC LA SOLANA DE LAS PILILLAS.

1. DENOMINACIÓ PRINCIPAL: Jaciment Arqueològic La Solana de las Pilillas.

2. LOCALITZACIÓ:

- a) Província: València.
- b) Comarca: Utiel-Requena.
- c) Municipi: Requena.

3. DELIMITACIÓ LITERAL DEL JACIMENT:

a) Coordenades:

El jaciment s'estén entre els punts següents:

Punt	Coordenada UTMe	Coordenada UTMn	Altitud
1	653989	4361811	512.511
3	654015	4361799	510.339
5	654019	4361788	507.305
7	654025	4361780	507.481
9	654040	4361813	510.110
11	654055	4361835	510.441
13	654070	4361853	511.474
15	654078	4361858	510.642
17	654094	4361868	512.515
19	654099	4361905	514.366
21	654107	4361943	515.679
23	654122	4361965	516.319
25	654161	4361988	517.818

CAPÍTULO III

Delimitación del entorno de protección del bien

Artículo 8. Delimitación del entorno de protección del bien

El entorno de protección del Bien de Interés Cultural queda definido, tanto literal como gráficamente, en los anexos adjuntos (I, II y III) que forman parte del presente decreto. La documentación complementaria obra en el expediente de su razón.

DISPOSICIÓN ADICIONAL

Única. Inscripción en el Inventario General del Patrimonio Cultural Valenciano y en el Registro General de Bienes de Interés Cultural

La presente declaración se inscribirá en la sección primera del Inventario General del Patrimonio Cultural Valenciano y en el Registro General de Bienes de Interés Cultural, dependiente de la Administración del Estado, para su constancia en el mismo.

DISPOSICIÓN FINAL

Única. Entrada en vigor

El presente decreto se publicará en el *Boletín Oficial del Estado* y entrará en vigor el día siguiente al de su publicación en el *Diari Oficial de la Comunitat Valenciana*.

Valencia, 19 de octubre de 2012

El president de la Generalitat,
ALBERTO FABRA PART

La consellera de Turismo, Cultura y Deporte,
LOLA JOHNSON SASTRE

ANEXO I

DELIMITACIÓN LITERAL DE LA ZONA ARQUEOLÓGICA DEL YACIMIENTO ARQUEOLÓGICO LA SOLANA DE LAS PILILLAS, DESCRIPCIÓN DE SUS PARTES INTEGRANTES O CONSUSTANCIALES DEL MISMO Y VALORES PATRIMONIALES EXCEPCIONALES QUE JUSTIFICAN LA DECLARACIÓN DEL YACIMIENTO ARQUEOLÓGICO LA SOLANA DE LAS PILILLAS.

1. DENOMINACIÓN PRINCIPAL: Yacimiento Arqueológico La Solana de las Pilillas.

2. LOCALIZACIÓN:

- a) Provincia: Valencia.
- b) Comarca: Utiel-Requena.
- c) Municipio: Requena.

3. DELIMITACIÓN LITERAL DEL YACIMIENTO:

a) Coordenadas:

El yacimiento se extiende entre los siguientes puntos:

Punto	Coordenada UTMe	Coordenada UTMn	Altitud
1	653989	4361811	512.511
3	654015	4361799	510.339
5	654019	4361788	507.305
7	654025	4361780	507.481
9	654040	4361813	510.110
11	654055	4361835	510.441
13	654070	4361853	511.474
15	654078	4361858	510.642
17	654094	4361868	512.515
19	654099	4361905	514.366
21	654107	4361943	515.679
23	654122	4361965	516.319
25	654161	4361988	517.818

27	654190	4361994	517.845
29	654207	4361983	516.864
31	654212	4361998	517.523
33	654195	4362014	518.725
35	654177	4362030	519.731
37	654161	4362043	521.156
39	654147	4362074	530.679
41	654098	4362092	556.780
43	654027	4362016	560.379
45	653970	4361948	552.333
47	653941	4361853	529.240
49	653967	4361815	514.504

Fus: 30.
 UTMe: 654108e.
 UTMn: 4361957n.
 Altura snm: 525.

b) Referència cadastral: 4621A123002720000PO.

c) Descripció del jaciment declarat: el Jaciment Arqueològic La Solana de las Pilillas es localitza en el marge dret de La Rambla de los Morenos, prop de la font del mateix nom. El jaciment s'estén per una vessant de pendent mitjà amb altures entre els 500 i 600 msm, orientada cap al sud. Totes les evidències arqueològiques del jaciment: trulls i estructures construïdes associades, es localitzen en una superfície allargada d'aproximadament 200 x 96 metres, entre la part baixa de la vessant i el tallat on s'encaixa La Rambla de los Morenos. En total, té una extensió de 3,7 hectàrees.

En tota la seua extensió es localitzen grans blocs calcaris despresos de la cima que han condicionat «l'urbanisme» del jaciment. Quatre d'estos blocs es van utilitzar per a treballar els trulls rupestres i altres han sigut utilitzats per a adossar algunes edificacions.

El jaciment està format per quatre trulls excavats en roca als quals s'associa una sèrie d'estructures annexes relacionades amb la producció, elaboració i emmagatzematge de vi. Per les característiques dels materials arqueològics associats a sòls d'ocupació el jaciment es data entre final del segle VII i el segle V a.C.

L'excepcionalitat del jaciment radica en els aspectes següents:

1r. Es tracta d'un excepcional conjunt de trulls rupestres d'època ibèrica en la Comunitat Valenciana.

2n. Ateses les característiques del jaciment es pot definir com un centre productor de vi, un dels més antics d'estes característiques documentat en la Península Ibèrica.

d) Principals elements o parts consubstancials o integrants del jaciment.

A continuació es descriuen les característiques dels principals elements que formen el jaciment:

- 1r. Estructura d'entrada.
- 2n. Quatre trulls.
- 3r. Celler.

1r. Estructura d'entrada: en l'extrem nord del jaciment es localitza un gran bloc en la part més elevada del qual es conserven un canaló per a evacuar líquids i alguns forats de pal. Associat al bloc treballat en la seua costat meridional es va construir un mur de trajectòria corbada de 10 metres de longitud, sobre una sèrie de dos xicotets murs de semblant traçat. El conjunt configura un mur amb terrasses molt patent des del camí d'accés al jaciment. En la part superior s'han documentat unes quantes plataformes sobre les quals es va construir una estructura en atovons, en l'actualitat en fase d'estudi, i altres departaments menors de planta semicircular construïts per mitjà de xicotets murs de maçoneria travada amb morter de calç.

A l'est del bloc es conserva un mur de pedres adossat a la vessant, conservat en una longitud de 15 metres. La base del mur i l'última filada la formen grans pedres d'aspecte ciclopi, mentre que les intermèdies són més menudes. Amb una trajectòria paral·lela s'alça un altre mur de dos cares paral·lel al camí, amb una amplària variable que en alguns punts supera els dos metres. A partir del mur del talús i per mitjà de xicotets murs transversals s'articulen diversos espais de planta rectangular com un celler i un espai obert.

27	654190	4361994	517.845
29	654207	4361983	516.864
31	654212	4361998	517.523
33	654195	4362014	518.725
35	654177	4362030	519.731
37	654161	4362043	521.156
39	654147	4362074	530.679
41	654098	4362092	556.780
43	654027	4362016	560.379
45	653970	4361948	552.333
47	653941	4361853	529.240
49	653967	4361815	514.504

Huso: 30.
 UTMe: 654108e.
 UTMn: 4361957n.
 Altura snm: 525.

b) Referencia catastral: 4621A123002720000PO.

c) Descripción del yacimiento declarado: el Yacimiento Arqueológico La Solana de las Pilillas se localiza en la margen derecha de La Rambla de los Morenos, cerca de la fuente del mismo nombre. El yacimiento se extiende por una ladera de pendiente media con alturas entre los 500 y 600 m.s.m. orientada hacia el sur. Todas las evidencias arqueológicas del Yacimiento: lagares y estructuras construidas asociadas, se localizan en una superficie alargada de aproximadamente 200 x 96 metros, entre la parte baja de la ladera y el cortado donde se encaja La Rambla de los Morenos. En total tiene una extensión de 3,7 hectáreas.

En toda su extensión se localizan grandes bloques calizos desprendidos de la cima que han condicionado el «urbanismo» del yacimiento. Cuatro de estos bloques se utilizaron para labrar los lagares rupestres y otros han sido utilizados para adosar algunas edificaciones.

El yacimiento está formado por cuatro lagares excavados en roca a los que se asocian una serie de estructuras anexas relacionadas con la producción, elaboración y almacenamiento de vino. Por las características de los materiales arqueológicos asociados a suelos de ocupación el Yacimiento se data entre final del siglo VII y el siglo V a. de C.

La excepcionalidad del yacimiento radica en los siguientes aspectos:

1º. Se trata de un excepcional conjunto de lagares rupestres de época ibérica en la Comunitat Valenciana.

2º. Dadas las características del yacimiento se puede definir como un centro productor de vino, uno de los más antiguos de estas características documentado en la Península Ibérica.

d) Principales elementos o partes consubstanciales o integrantes del yacimiento:

A continuación se describen las características de los principales elementos que conforman el yacimiento:

- 1º. Estructura de entrada.
- 2º. Cuatro lagares.
- 3º. Bodega.

1º. Estructura de entrada: en el extremo norte del yacimiento se localiza un gran bloque en cuya parte mas elevada se conservan un canalillo para evacuar líquidos y algunos agujeros de poste. Asociado al bloque trabajado se documentan varias estructuras que se describen a continuación. En su lado meridional se construyó un muro de trayectoria curvada de 10 metros de longitud, sobre una serie de dos pequeños muretes de similar trazado. El conjunto configura un muro aterrazado muy patente desde el camino de acceso al yacimiento. En la parte superior se han documentado varias plataformas sobre las que se construyó una estructura en adobes, en la actualidad en fase de estudio, y otros departamentos menores de planta semicircular realizados mediante muretes de mampostería trabada con mortero de cal.

Al este del bloque se conserva un muro de mampuestos adosado a la ladera, conservado en una longitud de 15 metros. La base del muro y la última hilada la forman grandes piedras de aspecto ciclopeo, mientras que las intermedias son de menor tamaño. Con una trayectoria paralela se levanta otro muro de dos caras paralelo al camino, con una anchura variable que en algunos puntos supera los dos metros. A partir del muro del talud y mediante muretes transversales se articulan diversos espacios de planta rectangular como una bodega y un espacio abierto.

2n. Trull 1 (UE 1001): trull rupestre tallat sobre un gran bloc de 4,1 x 5 metres. La plataforma superior és de planta més o menys rectangular, mesura aproximadament 2,6 x 1,46 metres, i presenta una profunditat de 30 centímetres. En la part posterior té una paret vertical de 1,70 metres d'altura, en la qual s'han tallat dos orificis circulars d'uns 40 centímetres de diàmetre i 50 centímetres de profunditat, que podrien estar relacionats amb algun tipus de sistema per al premsat del raïm. La plataforma superior comunica amb una cubeta inferior per mitjà de dos orificis circulars oberts en la base; té una mesura de 2,8 x 0,8 metres, amb una profunditat que oscil·la entre 20 i 50 centímetres, la qual cosa donaria una capacitat aproximada de 400 litres. El desnivell entre les dos cubetes és de 50 centímetres.

Trull 2 (UE 3001): el segon trull està tallat en un bloc d'aproximadament 3,7 x 2,1 metres, té una forma irregular condicionada per l'aflorament rocós sobre el qual està tallat. La plataforma superior presenta una planta més o menys ovalada, de 2,3 x 1,5 metres, i una sèrie de forats circulars que la rodegen i que servirien per a sustentar una sostrada de protecció. La cubeta inferior té una planta quasi rectangular, de 1,6 x 0,4 metres, i una profunditat de 50 centímetres, la qual cosa donaria una capacitat per a uns 320 litres. El desnivell entre les dos cubetes és de 89 centímetres.

Trull 3 (UE 2001): este trull està tallat en un gran bloc d'aproximadament 3,5 x 3,2 metres i es troba al costat del camí. La plataforma superior presenta una planta més o menys rectangular, de 2,36 x 1,7 metres, i està rodejada per un vorell que també presenta una sèrie d'orificis en el seu costat sud. La cubeta inferior està trencada en el seu extrem oest i tindria una planta també rectangular de 2 x 0,9 metres i una profunditat de 66 centímetres, la qual cosa donaria una capacitat per a uns 1000 litres. El desnivell entre la base de cada una de les cubetes seria de 60 centímetres.

Trull 4 (UE 4001): trull tallat sobre un gran bloc de 4,1 x 2 metres. Situat a la dreta del camí en una xicoteta elevació. La plataforma superior és de planta rectangular (2,1x1,2) i està rodejada per un vorell amb una amplària entre 15 i 20 centímetres i una altura que varia entre 20 i 30 centímetres, en la qual estan tallats una sèrie d'orificis circulars. La comunicació amb la cubeta inferior es realitza per mitjà d'un orifici tallat en la base de la plataforma superior, encara que actualment esta zona ha sigut danyada i no es conserva.

La cubeta inferior de planta rectangular està tallada respectant un vorell de 15 centímetres d'amplària, encara que actualment està trencat en el seu angle nord. La profunditat d'esta és de 30 centímetres i el desnivell entre la base de la plataforma i el de la cubeta és de 65 centímetres (capacitat 360 litres).

3r. Celler: a l'est de l'estructura d'entrada es localitza un ampli departament delimitat per dos murs paral·lels que inclou un celler i un pati obert.

Ambdós estructures queden configurades per un mur adossat a la vessant que es conserva en una longitud de 15 metres i per un altre a dos cares paral·leles, que arranquen d'un gran bloc rocós situat al nord. En el mur adossat a la vessant, la base i l'última filada la formen grans pedres d'aspecte ciclopi, mentres que les intermèdies són més menudes. El mur paral·lel es construeix a dos cares amb una amplària variable que en alguns punts supera els dos metres. Un emmurallat transversal unix els murs paral·lels descrits configurant un espai de 30 metres quadrats. Este espai conservava un mur d'atovons adossat al seu costat nord i una pilastra per al suport d'un pilar juntament amb la porta d'accés que sostenia una coberta a un aiguavés. Per les seues característiques arquitectòniques i pels materials recuperats (àmfores vineres i taps d'àmfores fabricats en pedra), ha sigut identificat com un celler.

ANNEX II

DELIMITACIÓ LITERAL DE L'ENTORN DE PROTECCIÓ DE LA ZONA ARQUEOLÒGICA DEL JACIMENT ARQUEOLÒGIC LA SOLANA DE LAS PILILLAS.

1. ENTORN DEL BÉ D'INTERÉS CULTURAL. JUSTIFICACIÓ DE LA DELIMITACIÓ PROPOSTADA.

La proposta d'entorn se basa en:

a) L'existència de jaciments arqueològics relacionats amb el BIC La Solana de las Pilillas. En l'entorn proposat s'inclouen altres béns

2º. Lagar 1(UE 1001): lagar rupestre tallado sobre un gran bloque de 4,1 x 5 metres. La plataforma superior es de planta más o menos rectangular, mide aproximadamente 2,6 x 1,46 metros y presenta una profundidad de 30 centímetros. En la parte posterior tiene una pared vertical de 1,70 metros de altura, en la que se han tallado dos orificios circulares de unos 40 centímetros de diámetro y 50 centímetros de profundidad, que podrían estar relacionados con algún tipo de sistema para el prensado de la uva. La plataforma superior comunica con una cubeta inferior mediante dos orificios circulares abiertos en la base; tiene una medida de 2,8 x 0,8 metros, con una profundidad que oscila entre 20 y 50 centímetros, lo que daría una capacidad aproximada de 400 litros. El desnivel entre las dos cubetas es de 50 centímetros.

Lagar 2 (UE 3001): el segundo lagar está tallado en un bloque de aproximadamente 3,7 x 2,1 metros, tiene una forma irregular condicionada por el afloramiento rocoso sobre el que esta tallado. La plataforma superior presenta una planta más o menos ovalada, de 2,3 x 1,5 metros, y una serie de agujeros circulares que la rodean y que servirían para sustentar una techumbre de protección. La cubeta inferior tiene una planta casi rectangular, de 1,6 x 0,4 metros, y una profundidad de 50 centímetros, lo que daría una capacidad para unos 320 litros. El desnivel entre las dos cubetas es de 89 centímetros.

Lagar 3 (UE 2001): este lagar está tallado en un gran bloque de aproximadamente 3,5 x 3,2 metros y se encuentra junto al camino. La plataforma superior presenta una planta más o menos rectangular, de 2,36 x 1,7 metros, y está rodeada por un reborde que también presenta una serie de orificios en su lado sur. La cubeta inferior está rota en su extremo oeste y tendría una planta también rectangular de 2 x 0,9 metros y una profundidad de 66 centímetros, lo que daría una capacidad para unos 1000 litros. El desnivel entre la base de cada una de las cubetas sería de 60 centímetros.

Lagar 4 (UE 4001): lagar tallado sobre un gran bloque de 4,1 x 2 metros. Situado a la derecha del camino en una pequeña elevación. La plataforma superior es de planta rectangular (2,1x1,2) y está rodeada por un reborde con una anchura entre 15 y 20 centímetros y una altura que varia entre 20 y 30 centímetros, en la que están tallados una serie de orificios circulares. La comunicación con la cubeta inferior se realiza mediante un orificio tallado en la base de la plataforma superior, aunque actualmente esta zona ha sido dañada y no se conserva.

La cubeta inferior de planta rectangular está tallada respectando un reborde de 15 centímetros de anchura, aunque actualmente esta roto en su ángulo norte. La profundidad de esta es de 30 centímetros y el desnivel entre la base de la plataforma y el de la cubeta es de 65 centímetros (capacidad 360 litros).

3º. Bodega: al este de la estructura de entrada se localiza un amplio departamento delimitado por dos muros paralelos que incluye una bodega y un patio abierto.

Ambas estructures quedan configuradas por un muro adosado a la ladera que se conserva en una longitud de 15 metres y por otro a dos cares paralelo, que arranquen de un gran bloque rocós situat al nord. En el muro adosado a la ladera, la base y la última hilada la forman grandes piedras de aspecto ciclópeo, mientras que las intermedias son de menor tamaño. El muro paralelo se construye a dos caras con una anchura variable que en algunos puntos supera los dos metres. Un murete transversal une los muros paralelos descritos configurando un espacio de 30 metres cuadrados. Este espacio conservaba un muro de adobes adosado a su lado norte y una pilastra para el apoyo de un pilar junto a la puerta de acceso que sostenía una cubierta a una vertiente. Por sus características arquitectónicas y por los materiales recuperados (ánforas vinarias y tapones de ánforas fabricados en piedra) ha sido identificado como una bodega.

ANEXO II

DELIMITACIÓN LITERAL DEL ENTORNO DE PROTECCIÓN DE LA ZONA ARQUEOLÓGICA DEL YACIMIENTO ARQUEOLÓGICO LA SOLANA DE LAS PILILLAS.

1. ENTORNO DEL BIEN DE INTERÉS CULTURAL. JUSTIFICACIÓN DE LA DELIMITACIÓN PROPUUESTA.

La propuesta de entorno se basa en:

a) La existencia de yacimientos arqueológicos relacionados con el BIC La Solana de las Pilillas. En el entorno propuesto se incluyen otros

patrimonials com ara un trull rupestre i dos assentaments de cronologia ibèrica. El trull presenta la mateixa tipologia que els trulls inclosos en el Jaciment Arqueològic La Solana de las Pilillas i a pesar de trobar-se separat d'ells forma part del mateix sistema productiu. El Jaciment de Los Morenos correspon a un hàbitat (poblat) relacionat amb una de les fases d'explotació de La Solana de las Pilillas (poblat). El salt 5 pot tractar-se d'un espai en què es van concentrar xicotetes cases i camps de cultiu relacionats amb La Solana de las Pilillas. A més d'estos jaciments que guarden una estreta relació funcional amb el BIC, en l'entorn de protecció es localitzen dos jaciments prehistòrics d'etapes anteriors –un conjunt d'art rupestre i un jaciment del neolític final–, cosa que permet fer una lectura diacrònica de l'evolució del paisatge i el poblament en la zona en les etapes prèvies a l'assentament de La Solana de les Pilillas.

b) La unitat paisatgística. L'entorn seleccionat integra valors ambientals complementaris amb la comprensió i el gaudi del BIC: un paisatge en mosaic format per extensions de pineda i xicotetes vinyes cultivades amb tècnica tradicional –cultiu en vas–, tot articulat per La Rambla de los Morenos.

2. DELIMITACIÓ LITERAL.

a) Origen punt A: E=654050 – N=4361407.

b) Sentit: Horari.

c) Línia delimitadora:

1r. Punts:

Punt	Coordenada UTMe	Coordenada UTMn
1	654050	4361407
2	653606	4361507
3	654014	4362712
4	654508	4362631
5	654475	4362437
6	654728	4362201
7	654051	4361715
8	654059	4361412

2n. Polígons: 123 i 69.

3r. Parcel·les: 336, 9009, 335, 9016, 271, 272, 9010, 270, 266, 265, 351, 269, 268, 267, 264, 263, 170, 171, 172, 173, 380, 166, 168, 169, 167, 165, 164, 9007, 112, 113, 114 i 115.

Cal mencionar que la totalitat de les coordenades que se citen fan referència al sistema comú per a la cartografia espanyola, l'ED 50 (European Datum, 1950), definit com és sabut per l'elipsoide de Hayford de 1924, amb Datum Potsdam (Torre d'Helmert) i més concretament al comunament utilitzat a la Comunitat Valenciana Fus 30 estés. (La totalitat de les parcel·les pertanyen al polígon 123 o al polígon 69 del T.M. de Requena).

Esta descripció s'inicia (punt 1) en el límit entre les parcel·les 336, 337 i 9016 i forma el límit sud-est de la delimitació. Des d'este punt, la línia discorre en direcció oest entre les parcel·les 336 i 337 i 335 i 338 fins a arribar al camí –que travessa– amb referència cadastral 46215A12309010 fins al seu contacte amb la parcel·la 334 (punt 2). Des d'allí, l'entorn gira en direcció nord seguint el marge oest del camí fins a arribar a la Vereda Real de la Muela a Realta (46215A12309005) (punt 3). L'entorn discorre pel límit sud de la sendera fins al seu contacte amb la parcel·la 109 del polígon 69 (punt 4). Des d'allí, en direcció sud, l'entorn segueix el límit del Barranco de los Morenos fins a arribar al límit entre les parcel·les 109 i 112 (punt 5).

El límit continua entre el límit de les parcel·les 109 i 112; 130 i 112; 130 i 113; 123 i 113 fins a arribar al punt de confluència de les parcel·les 124, 113 i 116 (punt 6). A continuació, el límit, el constituïx la divisòria de la parcel·la 116 amb les parcel·les 113, 114 i 115 fins a la seua confluència, de nou, amb el Barranco de los Morenos (punt 7). Des d'allí, en direcció sud, el límit, el formen el barranc i la parcel·la 116, fins a arribar a un punt (punt 8) que, en línia recta, conflueix amb el punt d'origen.

3. BENS PATRIMONIALS (JACIMENTS ARQUEOLÒGICS) INCLOSOS EN L'ENTORN DE PROTECCIÓ.

a) Morenos 1. Coordenades UTMe: 654446 UTMn: 4362603.

bienes patrimoniales como un lagar rupestre y dos asentamientos de cronología ibérica. El lagar presenta la misma tipologia que los incluidos en el Yacimiento Arqueológico La Solana de las Pilillas y a pesar de encontrarse separado de ellos forma parte del mismo sistema productivo. El Yacimiento de Los Morenos corresponde a un hábitat (poblado) relacionado con una de las fases de explotación de La Solana de las Pilillas (poblado). El salto 5 puede tratarse de un espacio en el que se concentraron pequeñas casas y campos de cultivo relacionados con La Solana de las Pilillas. Además de estos Yacimientos que guardan una estrecha relación funcional con el BIC, en el entorno de protección se localizan dos Yacimientos prehistóricos de etapas anteriores –un conjunto de arte rupestre y un yacimiento del neolítico final–, lo que permite hacer una lectura diacrónica de la evolución del paisaje y el poblamiento en la zona en las etapas previas al asentamiento de La Solana de las Pilillas.

b) La unidad paisajística. El entorno seleccionado integra valores ambientales complementarios con la comprensión y el disfrute del BIC: un paisaje en mosaico formado por extensiones de pinar y pequeños viñedos cultivados con técnica tradicional –cultivo en vaso–, todo articulado por La Rambla de los Morenos.

2. DELIMITACIÓN LITERAL.

a) Origen punto A: E=654050 – N=4361407.

b) Sentido: Horario.

c) Línea delimitadora:

1º. Puntos:

Punto	Coordenada UTMe	Coordenada UTMn
1	654050	4361407
2	653606	4361507
3	654014	4362712
4	654508	4362631
5	654475	4362437
6	654728	4362201
7	654051	4361715
8	654059	4361412

2º. Polígonos: 123 y 69.

3º. Parcelas: 336, 9009, 335, 9016, 271, 272, 9010, 270, 266, 265, 351, 269, 268, 267, 264, 263, 170, 171, 172, 173, 380, 166, 168, 169, 167, 165, 164, 9007, 112, 113, 114 y 115.

Cabe mencionar que la totalidad de las coordenadas que se citan hacen referencia al sistema común para la cartografía española, el ED 50 (European Datum, 1950), definido como es sabido por el elipsoide de Hayford de 1924, con Datum Potsdam (Torre de Helmert) y más concretamente al comúnmente utilizado en la Comunitat Valenciana Huso 30 extendido. (La totalidad de las parcelas pertenecen al polígono 123 o al polígono 69 del T.M. de Requena).

Esta descripción se inicia (punto 1) en el límite entre las parcelas 336, 337 y 9016 y conforma el límite sureste de la delimitación. Desde este punto, la línea discurre en dirección oeste entre las parcelas 336 y 337 y 335 y 338 hasta alcanzar el camino –que cruza– con referencia catastral 46215A12309010 hasta su contacto con la parcela 334 (punto 2). Desde allí, el entorno gira en dirección norte siguiendo el margen oeste del camino hasta alcanzar la Vereda Real de la Muela a Realta (46215A12309005) (punto 3). El entorno discurre por el límite sur de la mencionada vereda hasta su contacto con la parcela 109 del polígono 69 (punto 4). Desde allí, en dirección sur, el entorno sigue el límite del Barranco de los Morenos hasta alcanzar el límite entre las parcelas 109 y 112 (punto 5).

El límite continua entre el límite de las parcelas 109 y 112; 130 y 112; 130 y 113; 123 y 113 hasta la alcanzar el punto de confluencia de las parcelas 124, 113 y 116 (punto 6). Seguidamente, el límite lo constituye el límite de la parcela 116 con las parcelas 113, 114 y 115 hasta su confluencia, de nuevo, con el Barranco de los Morenos (punto 7). Desde allí, en dirección sur, el límite lo forma el barranco y la parcela 116, hasta alcanzar un punto (punto 8) que, en línea recta, confluye con el punto de origen.

3. BIENES PATRIMONIALES (YACIMIENTOS ARQUEOLÓGICOS) INCLUIDOS EN EL ENTORNO DE PROTECCIÓN.

a) Morenos 1. Coordenadas UTMe: 654446 UTMn: 4362603.

Descripció: jaciment d'una extensió aproximada de 5 hectàrees, localitzat en el marge esquerre de la Rambla de los Morenos, entre una xicoteta elevació de cima aplanada sobre la Fuente de los Morenos i el camí d'accés a la Solana de las Pilillas. En àmplies zones de la seua extensió es localitzen restes d'estructures constructives, entre les quals destaca una línia de mur de 50 metres construït per mitjà de pedres grans i mitjanes travades amb morter, de 2 metres d'amplària x 2 metres d'alçada màxima conservada. Este mur s'orienta perpendicularment a la Rambla de los Morenos (E-W) sobre un pla entre torrenteres tributàries de la rambla. En el seu entorn es documenten concentracions de ceràmiques ibèriques i restes de murs de menors dimensions. En l'encreuament de camins de la Solana de las Pilillas es documenten restes d'estructures d'habitació de planta quadrangular i en el camí carrilades de carro que poden tindre el seu origen en època ibèrica. Per la proximitat, extensió i cronologia va poder tindre en les fases més antigues de la seua ocupació una relació funcional amb el Jaciment Arqueològic La Solana de las Pilillas. Bé de Rellevància Local, amb la categoria d'Espai de Protecció Arqueològica.

Cronologia: Ibèric, S VIII a.C.

b) El Salt 5. Coordenades UTM: 654518 UTMn: 4362261.

Descripció: jaciment en vessant delimitat a l'oest per un mur d'alineació nord-sud seguint les corbes de nivell creant una plataforma, i a l'est per la plataforma rocosa. Àmplia dispersió ceràmica. Dins de la zona delimitada es distingixen restes d'altres línies d'aterament amb la mateixa alineació. Bé de Rellevància Local, amb la categoria d'Espai de Protecció Arqueològica.

Cronologia: Bronze – Ibèric.

c) Pililla de El Salto. Coordenades UTM: 654371 UTMn: 4362018.

Descripció: trull tallat en bloc de roca calcària de 4,66 x 1,90 d'amplària. Consta d'una cubeta superior de 0,97 x 0,78 d'amplària delimitada parcialment per un vorell o ampit de 0,36 d'amplària i 0,29 d'alçada. En el fons, en un dels extrems compta amb unes canaletes tallades que convergixen en la zona de connexió amb la concavitat inferior, que facilitaria l'evacuació del líquid de premsat. En la base de la paret nord compta amb un forat passant que actua de desaigüe i amb un altre forat cec. La balseta inferior és de forma ovalada i mesura 3,10 x 1,30 metres d'amplària i una profunditat de 0,50 metres. Bé de Rellevància Local, amb la categoria d'Espai de Protecció Arqueològica.

Cronologia: idèntica al jaciment objecte de la declaració efectuada pel present decret.

d) Sendera 2. Coordenades UTM: 654124 UTMn: 4362658.

Descripció: jaciment que s'estén per un talveg ocupat en l'actualitat per vinyes plantades en terrasses. En tota l'extensió s'observa una dispersió de material lític tallat. Hi ha peces de talla laminar que apunten a una data recent (Neolític final) i abundants resquills que poden correspondre a etapes anteriors.

Cronologia: Prehistòric indeterminat. Bé de Rellevància Local, amb la categoria d'Espai de Protecció Arqueològica.

e) El Abrigo de los Morenos. Coordenades: UTM: 654442 UTMn: 4361989.

Descripció: conjunt de dos abrics oberts en un banc vertical de roques arenoses, en el marge esquerre de la Rambla de los Morenos.

L'anomenat abric 1 és una cavitat de planta semicircular, de 2 metres de profunditat màxima i 1,50 d'amplària. En la seua entrada hi ha un mur de contenció format per grans blocs que descriuen un arc de cercle i que suporten un dipòsit sedimentari en l'interior de l'abric. En la paret del fons de l'abric, a 0,50 centímetres d'altura, es localitzen dos panells amb pintures rupestres d'estil llewantí. En el panell 1 inclou restes d'un cervol naturalista de cos llistat i davall part d'un altre zoomorf indeterminat. A la seua esquerra se situa el panell 2, en el qual es conserven les restes de dos zoomorfs.

L'abric 2 se situa a la seua dreta. Es tracta d'una xicoteta fornícula a penes coberta per una estreta visera. En la part superior es conserven una sèrie de traços amples i digitacions de color ataronjat i textura pàl·lida, que formen un motiu de difícil lectura. Per la tècnica i la morfologia s'adscriu a l'horitzó esquemàtic. És Bé d'Interès Cultural per ministeri directe de la llei, de conformitat amb el que estableix la disposició addicional primera, paràgraf segon, de la Llei 4/1998, d'11 de juny, de la Generalitat, del Patrimoni Cultural Valencià.

Cronologia: Neolític.

Descripció: yacimiento de una extensión aproximada de 5 hectáreas, localizado en la margen izquierda de la Rambla de los Morenos, entre una pequeña elevación de cima aplanada sobre la Fuente de los Morenos y el camino de acceso a la Solana de las Pilillas. En amplias zonas de su extensión se localizan restos de estructuras constructivas, entre las que destaca una línea de muro de 50 metros construido mediante piedra de mediano y gran tamaño trabada con mortero, de 2 metros de anchura x 2 metros de altura máxima conservada. Este muro se orienta perpendicularmente a la Rambla de los Morenos (E-W) sobre un llano entre torrenteras tributarias a la rambla. En su entorno se documentan concentraciones de cerámicas ibéricas y restos de muros de menores dimensiones. En el cruce de caminos de la Solana de las Pilillas se documentan restos de estructuras de habitación de planta cuadrangular y en el camino carrileras de carro que pueden tener su origen en época ibérica. Por la proximidad, extensión y cronología pudo tener en las fases más antiguas de su ocupación una relación funcional con el Yacimiento Arqueológico La Solana de las Pilillas. Bien de Relevancia Local, con la categoría de Espacio de Protección Arqueológica.

Cronología: Ibérico, S. VIII a.C.

b) El Salto 5. Coordenadas UTM: 654518 UTMn: 4362261.

Descripció: Yacimiento en ladera delimitado al oeste por un muro de alineación norte-sur siguiendo las curvas de nivel creando una plataforma, y al este por la plataforma rocosa. Amplia dispersión cerámica. Dentro de la zona delimitada se distinguen restos de otras líneas de aterramiento con la misma alineación. Bien de Relevancia Local, con la categoría de Espacio de Protección Arqueológica.

Cronología: Bronce – Ibérico.

c) Pililla de El Salto. Coordenadas UTM: 654371 UTMn: 4362018.

Descripció: lagar tallado en bloque de roca calcárea de 4,66 x 1,90 de anchura. Consta de una cubeta superior de 0,97 x 0,78 de anchura delimitada parcialmente por un reborde o pretil de 0,36 de anchura y 0,29 de altura. En el fondo, en uno de los extremos cuenta con unas canaletas talladas que convergen en la zona de conexión con la pozeta inferior, que facilitaría la evacuación del líquido de prensado. En la base de la pared norte cuenta con un agujero pasante que actúa de desagüe y con otro agujero ciego. La balseta inferior es de forma ovalada y mide 3,10 x 1,30 de anchura y una profundidad de 0,50 metros. Bien de Relevancia Local, con la categoría de Espacio de Protección Arqueológica.

Cronología: idéntica al yacimiento objeto de la declaración efectuada por el presente decreto.

d) Vereda 2. Coordenadas UTM: 654124 UTMn: 4362658.

Descripció: yacimiento que se extiende por una vaguada ocupada en la actualidad por viñedos plantados en terrazas. En toda la extensión se observa una dispersión de material lítico tallado. Hay piezas de talla laminar que apuntan a una fecha reciente (Neolític final) y abundantes lascas que pueden corresponder a etapas anteriores.

Cronología: Prehistórico indeterminado. Bien de Relevancia Local, con la categoría de Espacio de Protección Arqueológica.

e) El abrigo de los Morenos. Coordenadas: UTM: 654442 UTMn: 4361989.

Descripció: conjunto de dos abrigos abiertos en un banco vertical de rocas areniscas, en la margen izquierda de la Rambla de los Morenos.

El denominado abrigo 1 es una cavidad de planta semicircular, de 2 metros de profundidad máxima y 1,50 de anchura. En su entrada hay un muro de contención formado por grandes bloques que describen un arco de círculo y que soportan un depósito sedimentario en el interior del abrigo. En la pared del fondo del abrigo, a 0,50 centímetros de altura, se localizan dos paneles con pinturas rupestres de estilo levantino. En el panel 1 incluye restos de un ciervo naturalista de cuerpo listado y debajo parte de otro zoomorfo indeterminado. A su izquierda se sitúa el panel 2, en el que se conservan los restos de dos zoomorfs.

El abrigo 2 se sitúa a su derecha. Se trata de una pequeña hornacina apenas cubierta por una estrecha visera. En la parte superior se conservan una serie de trazos anchos y digitaciones de color anaranjado y textura desvaída, que conforman un motivo de difícil lectura. Por la técnica y la morfología se adscribe al horizonte esquemático. Es Bien de Interés Cultural por ministerio directo de la Ley, de conformidad con lo establecido en la disposición adicional primera, párrafo segundo, de la Ley 4/1998, de 11 de junio, de la Generalitat, del Patrimonio Cultural Valenciano.

Cronología: Neolítico.

ANNEX III
DELIMITACIÓ GRÀFICA

ANEXO III
DELIMITACIÓN GRÁFICA

